

* การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

อัมรินทร์ จาระงับ^{1*}

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

*Corresponding author e-mail: amarin.ja59@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย และ 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 11 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 57 คน ปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินรูปแบบ 2) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการ 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) กระบวนการนิเทศ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) 1.4) การวัดและประเมินผล และ 1.5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบ พบว่า 2.1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก 2.3) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2.4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2.5) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศภายใน; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

* Received: 2025-04-28, Revised: 2025-05-26, Accepted: 2025-06-04

Development of Internal Supervision Model Using Professional Learning Community to Enhance Active Learning Management Competency of Teachers Banjanthai School

Amarin Jarangub

Director of Banjanthai School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3
Corresponding author e-mail: amarin.ja59@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop the internal supervision model using professional learning community to enhance active learning management competency of teachers Banjanthai School, and 2) evaluate the model's effectiveness. The informants were 9 experts. The target group were 1) 11 teachers teaching in the primary 1 - 6, and 2) 57 students studying in the primary 4 - 6 in the academic year 2024. They were selected by purposive sampling. The research instruments used were 1) an evaluation form of the model, 2) a test used to measure knowledge in active learning, 3) an evaluation form used to evaluate the teachers' competency in active learning management, 4) an attitude test toward active learning, 5) a questionnaire asking for the satisfaction of the students towards active learning management, and 6) a questionnaire asking for the satisfaction of the teachers towards the model. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, and the Wilcoxon signed ranks test. The research findings were as follows: 1) The internal supervision model using professional learning community to enhance active learning management competency of teachers Banjanthai School consisted of 5 components: 1.1) principles, 1.2) objectives, 1.3) supervision processes consisting of 4 steps: (1) Preparation: P, (2) Informing: I, (3) Doing: D, (4) Evaluation: E, 1.4) conditions for success, and 1.5) measurement and evaluation. The result of the evaluation of the model by the experts showed that the overall was at the highest level. 2) The effectiveness of the model showed that: 2.1) teachers' knowledge in active learning after implementing the model was higher than that before using the model with the statistical significance at the level of .05, 2.2) teachers' competency in learning management in the overall was at a very good level, 2.3) teachers' attitude toward active learning in the overall was at the highest level, 2.4) student satisfaction towards the learning management in the overall was at the high level, and 2.5) teachers satisfaction towards the model in the overall was at the highest level.

Keywords: Internal Supervision Model; Professional Learning Community; Active Learning Management Competency

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา เป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากผู้สอนลงสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) วิธีการจัดการเรียนรู้ของครูและการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการคิดในระดับสูง การได้มีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนระหว่างผู้เรียน และการได้สร้างความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ซึ่งเป็นความรู้ที่ยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (ขวลิต ชูกำแพง, 2565) ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งถือเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังถ่ายทอดความรู้แบบสอนวิชา เอาวิชาเป็นตัวตั้ง ทำให้ผู้เรียนขาดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ครูมุ่งทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา ผู้เรียนต้องนั่ง ฟัง ถูกบังคับให้ท่องจำเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการสอบ ซึ่งเป็นวิธีเรียนวิธีสอนที่ไม่เชื่อมโยงและไม่สามารถนำไปใช้ได้กับชีวิตจริงและการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งวิธีการเรียนรู้ของเด็กในยุคใหม่จะต้องเรียนรู้โดยการลงมือทำ ฝึกให้ปฏิบัติจริง และมีการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น (วิจารณ์ พานิช, 2557; สมหญิง สายธนู, 2560) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ครูมีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูนั้นคือ การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน เป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน และส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียน และเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือของครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ชาญชัย อาจิณสมาจาร, 2553; จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 2559; อธิศ ไชยศิริพันธ์, 2562; กฤษณ์พิสิฐ คุนทุรัตน์, 2565) นอกจากการนิเทศภายในจะช่วยพัฒนาครูและคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแล้ว การขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษาสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังมีการเสนอแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังของครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน เรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความเหมาะสม และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูได้ อีกทั้งยังส่งผลให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เกิดเป็นพลังขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนบ้านจันทย มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โรงเรียนจึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ แต่เมื่อพิจารณาผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจนนำไปสู่การรับรู้ถึงภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning loss) ซึ่งเป็นภาวะของการเสียโอกาสในการเรียนรู้ ผู้เรียนขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนควรจะได้รับพัฒนาตามช่วงวัยสูญเสียไป ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 ได้สรุปเกี่ยวกับจุดที่ควรพัฒนาไว้ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ควรมีการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง การยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 2) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรมีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกัน (โรงเรียนบ้านจันทย, 2564) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินการนิเทศภายใน พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีการดำเนินการไม่เป็นระบบ ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง ครูมีภาระมากไม่มีเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน ขาดรูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสม และไม่มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านจันทย ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาครูให้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเชื่อว่า ถ้าครูมีสมรรถนะการจัด

การเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีทักษะการคิดขั้นสูง และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย ขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้สูงขึ้น ครูสามารถนำความรู้ ทักษะประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “สพฐ. วิถีนาคต วิถีคุณภาพ”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research₁ : R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบ โดยดำเนินการ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี โดยวิธีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และมีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 7 ปี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนบ้านจันทย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development₁ : D₁) เป็นการพัฒนาแบบ โดยดำเนินการ 1) ร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus

Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา และมีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 7 ปี จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ 3) นำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ 4) ประเมินรูปแบบด้าน ความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัย ทางการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 7 ปี จำนวน 9 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research₂ : R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบไปทดลองใช้ ในปีการศึกษา 2566 ดำเนินการโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest - Posttest Design) กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียน บ้านจันทัย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนบ้าน จันทัย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) แบบประเมินทักษะการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก 3) แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบฯ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการนิเทศ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) ซึ่งในขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-plan: Cp) 2) ขั้นการจัดการเรียนรู้และ สังเกตชั้นเรียนร่วมกัน (Co-act: Ca) และ 3) ขั้นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-reflect: Cr) โดยดำเนินการ จำนวน 4 วงรอบ ตลอดปีการศึกษา 2566 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2566 - มีนาคม 2567 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed-Ranks Test จากการนำรูปแบบไปทดลองใช้ พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยรวมผ่าน เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทัย โดยนำ ผลการทดลองใช้รูปแบบ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ และครู ผู้รับการนิเทศ มาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ โดยเฉพาะกระบวนการ นิเทศ 4 ขั้น โดยนำมาปรับปรุงรายละเอียดของวิธีดำเนินงานในแต่ละขั้นให้มีความชัดเจนและเหมาะสม มากขึ้น และปรับปรุงคู่มือการใช้รูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development₂ : D₂) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบมาใช้จริงในปีการศึกษา 2567 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ดำเนินการโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest - Posttest Design) กลุ่มเป้าหมายคือ 1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนบ้านจันทย์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนบ้านจันทย์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 57 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งนักเรียนมีศักยภาพในการตอบแบบสอบถาม สามารถอ่านและเข้าใจข้อความเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบฯ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการนิเทศ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) ซึ่งในขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-plan: Cp) 2) ขั้นการจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน (Co-act: Ca) และ 3) ขั้นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-reflect: Cr) โดยดำเนินการ จำนวน 4 วงรอบ ตลอดปีการศึกษา 2567 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2567 - มีนาคม 2568 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed-Ranks Test

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย์

1.1 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย์ ที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า PIDE Model มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

1.2 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S	แปลผล
1	ด้านความเหมาะสม	4.58	0.51	มากที่สุด
2	ด้านความเป็นไปได้	4.56	0.52	มากที่สุด
3	ด้านความเป็นประโยชน์	4.65	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.60	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Wilcoxon Signed-Ranks Test ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

คะแนนทดสอบ	n	$\bar{X}$	S	Z	P
คะแนนทดสอบความรู้ก่อนการใช้รูปแบบ	11	24.81	1.40	2.96	.00*
คะแนนทดสอบความรู้หลังการใช้รูปแบบ	11	32.36	2.20		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีผลการประเมินดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	%	แปลผล
1. ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (40 คะแนน)	33.07	82.67	ดีมาก
2. ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ (32 คะแนน)	25.27	78.98	ดี
ภาพรวม	58.34	81.03	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนรวมเท่ากับ 58.34 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนรวมเท่ากับ 33.07 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.67 และด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.98 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ระดับดีขึ้นไป (คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป)

2.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าพเจ้าเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีผลการประเมินดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S	แปลผล
1	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.46	0.57	มาก
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง	4.54	0.50	มากที่สุด
3	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์	4.40	0.59	มาก
4	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน	4.58	0.50	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S	แปลผล
5	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ด้วยตนเอง	4.44	0.50	มาก
6	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงสอดคล้องกับชีวิตประจำวันบริบทหรือสภาพจริงของนักเรียน	4.53	0.50	มากที่สุด
7	ครูจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทาย ให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.56	0.50	มากที่สุด
8	ครูกระตุ้นให้นักเรียนมีความมั่นใจ มีอิสระในการคิดหรือทดลอง และรับรู้ความสามารถของตนเอง	4.46	0.50	มาก
9	นักเรียนได้รับการชี้แนะ การให้คำปรึกษา และเสริมแรงทางบวกอย่างสม่ำเสมอ	4.47	0.50	มาก
10	ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายและทันสมัย	4.47	0.50	มาก
11	ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน	4.51	0.50	มากที่สุด
12	ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจ และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.47	0.50	มาก
13	ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจ	4.49	0.50	มาก
14	ครูใช้วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน	4.44	0.54	มาก
15	ครูใช้วิธีการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงจากข้อมูลเชิงประจักษ์	4.44	0.44	มาก
16	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	4.46	0.54	มาก
17	นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.51	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.48	0.52	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

2.5 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย มีผลการประเมินดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบฯ

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ	4.55	0.52	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	4.57	0.52	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ	4.58	0.51	มากที่สุด
ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ	4.49	0.52	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาตามกระบวนการนิเทศ พบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

อภิปรายผล

1. รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้

เนื่องมาจากรูปแบบได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วนและเหมาะสม โดยมีกระบวนการนิเทศที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลัง ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพจากการปฏิบัติงานจริงโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพจากการปฏิบัติงานผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหาร ศึกษาวิเคราะห์ และผู้เชี่ยวชาญ คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือครู รวมทั้งผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี แดนเสนา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการนิเทศ 4) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การดำเนินการนิเทศ ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ 5) การประเมินรูปแบบ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า รูปแบบ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์การนิเทศ 3) สารการนิเทศ 4) กระบวนการนิเทศ คือ ขั้นตอนที่ 1 การฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรในโรงเรียนก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนิเทศ และผลการประเมินรูปแบบสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี แดนเสนา (2563) ทองคำ อำไพ (2564) กุญช์พิสิฐ คุนงรัตน์ (2565) พบว่า ผลการประเมินรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากครูได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ ผ่านกระบวนการนิเทศที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้แก่ครู โดยเน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีคุณลักษณะที่สนับสนุนการเรียนรู้ของครู

ในลักษณะที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานจริง ทำให้ครูได้เรียนรู้และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และมุมมองที่หลากหลาย และการสะท้อนคิดที่เป็นส่วนสำคัญของ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยให้ครูได้ทบทวนและพัฒนาความเข้าใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสทดลองใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และได้รับข้อเสนอแนะจากเพื่อนครูและ ผู้นิเทศ ทำให้ครูสามารถเข้าใจหลักการ แนวคิด และวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2560) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การปรับปรุงการเรียน การสอนโดยการทำงานร่วมกับผู้สอนและผู้เรียน เป็นกระบวนการกระตุ้นและช่วยเหลือผู้สอนให้รู้จัก ช่วยเหลือตนเองเพื่อพัฒนาการสอน การนิเทศที่จัดขึ้นในสถานศึกษานั้นควรเป็นการอำนวยความสะดวก ในสภาวะการณ์ที่เป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอน จากผลการวิจัยสอดคล้องกับ งานวิจัยของกฤษณ์พิสิฐ คุนรุรัตน์ (2565) สถาพร สมอุทัย (2566) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อจำแนกเป็นรายครั้ง พบว่า ครั้งที่ 1 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดี ครั้งที่ 2 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดี ครั้งที่ 3 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และครั้งที่ 4 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผ่าน เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และพบว่า คณะแผนพัฒนาการทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ครั้งที่ 1-4 มีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูได้รับการพัฒนาตามกระบวนการนิเทศของรูปแบบการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน บ้านจันทัย ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) และขั้นที่ 4 การประเมินผล การนิเทศ (Evaluation: E) ซึ่งในขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ขั้น วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-plan: Cp) 2) ขั้นการจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน (Co-act: Ca) และ 3) ขั้นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-reflect: Cr) โดยดำเนินการ จำนวน 4 วงรอบ ตลอดปีการศึกษา 2567 เพื่อให้ครูได้พัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้น การดำเนินงานตาม กระบวนการนิเทศทั้ง 4 ขั้น มีความชัดเจนและเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้นิเทศทุกขั้นตอน มีการสังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยให้ครูได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมาย โดยดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยผู้นิเทศคอยให้ คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู มีการติดตามผล อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kutsyuruba (2003) ที่พบว่า การนิเทศภายในเป็นปัจจัยหนึ่งในการปรับปรุงพฤติกรรมของครู พัฒนาและปรับปรุง วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาครู

โดยเริ่มต้นจากการสนับสนุนครู ต้องได้รับการนิเทศภายใน การให้คำแนะนำ การสนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูได้รับการนิเทศภายในอย่างถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนดีขึ้น จากผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา บุญมาก (2562) สถาพร สมอุทัย (2566) พบว่า ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกระบวนการนิเทศของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และได้รับการนิเทศจากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญ คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นกัลยาณมิตร เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนคิดร่วมกัน ภายใต้บริบทของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะเฉพาะที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนเจตคติของครูไปในทิศทางที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ครูได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากมุมมองที่หลากหลาย อันนำไปสู่การยอมรับและพัฒนาเจตคติที่ดี ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจ มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ สามารถวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ผลดีตรงตามเป้าหมาย จึงทำให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับ Arrington (2014) Rozdi et al. (2016) ที่กล่าวว่า ครูที่มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ต้องรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ครูต้องมีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา บุญมาก (2562) สายสวลี วิทยากัค (2565) สถาพร สมอุทัย (2566) พบว่า ครูมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูได้รับการพัฒนาโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ทำให้ครูมีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยครูได้ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่น่าสนใจ ทำท่าย และเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในชั้นเรียน รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน สอดคล้องกับพนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการทำหน้าที่สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำ ช่วยเหลือ และกระตุ้นผู้เรียนในการเรียนรู้ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอมฤดา พงษ์ศักดิ์ และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2563) พิสมัย สิมสีพิมพ์ (2565) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก

2.5 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ จากการปฏิบัติงานผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญ คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือครู ทำให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น รวมทั้งผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ทำให้ครูได้ปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเชิงบวก และส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2565) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีขวัญกำลังใจ มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น อยู่เสมอ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี แดนเสนา (2563) ทองคำ อำไพ (2564) กฤษณ์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์ (2565) พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และคู่มือการใช้รูปแบบ ก่อนนำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 รูปแบบฯ มีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้น ที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องกันสัมพันธ์กัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการตามกระบวนการนิเทศให้ครบถ้วน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 กระบวนการนิเทศของรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นวงรอบในขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ กำหนดให้ดำเนินการ จำนวน 4 วงรอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และป้องกันการเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงควรดำเนินการให้ครบตามขั้นตอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นพัฒนาการของครู ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับเพิ่มวงรอบและระยะเวลาที่ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการนิเทศ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถนะด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล และสมรรถนะการวิจัยเพื่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาดูผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เช่น ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูนั้นเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

2.3 ควรมีการนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป เช่น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย (PIDE Model) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยกระบวนการนิเทศ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D) และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E) ซึ่งในขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-plan: Cp) 2) ขั้นการจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน (Co-act: Ca) และ 3) ขั้นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-reflect: Cr) โดยดำเนินการ จำนวน 4 วงรอบ ตลอดปีการศึกษา 2567

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านจันทย

PIDE Model

หลักการ

การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือร่วมพลังของครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วย
การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กระบวนการนิเทศ

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

- 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparation: P)
- 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I)
- 3 การปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D)
 - 3.1 ขั้นตอนวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-plan: Cp)
 - 3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน (Co-act: Ca)
 - 3.3 ขั้นตอนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-reflect: Cr)
- 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation: E)

การวัดและประเมินผล

1. ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. ประเมินเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
4. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
5. ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายใน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาระดับต้นและเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสันับสนุนทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการนิเทศภายใน ส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาตนเอง ให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- บุญชูพิสิษฐ์ คงนรินทร์. (2565). รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2565). รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(2), 69-84
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน. แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2565). ชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อาจิณสมจาร. (2553). *การนิเทศการศึกษา*. K&P Books.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2560). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองคำ อำไพ (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- พัชนี แดนเสนา. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิสมัย สิมสีพิมพ์. (2565). การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนบ้านน้ำพุ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(1), 135-147.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2565). *การบริหารวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่*. เหมการพิมพ์.
- โรงเรียนบ้านจันทย์. (2564). *รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. โรงเรียนบ้านจันทย์.
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. ตาต้า พับลิเคชั่น.

- วิจารณ์ พานิช. (2557). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ส. เจริญการพิมพ์.
- สถาพร สมอุทัย. (2566). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา. ปริญญาโทปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สมหญิง สายธนู. (2560). *คู่มือครูมืออาชีพ (ฉบับย่อ) ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สายสวัสดิ์ วิทยาภัก. (2565). *การพัฒนาแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วารสาร สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(9), 299-313.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พรักหวานกราฟฟิก.
- อริศ ไชยศรีรินทร์ (2562). *การพัฒนาแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- อมฤดา พงษ์ศักดิ์ และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2563). *การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 12(2), 272-288.*
- Arrington, D. J. (2014). *Creating 21st Century Classroom: What District Level Instructional Leaders Know about Leading 21st Century Learning*. Doctoral Dissertation, Educational Administration, University of Nebraska.
- Kutsyruba, B. (2003). *Instructional Supervision: Perceptions of Canadian and Ukrainian Beginning High-School Teachers*. Master's Thesis, Educational Administration, University of Saskatchewan.
- Rozdi, Z. M., Che Ahmad, C. N. & Mohamed, Z. (2016). Competency Model of Science Teacher in 21st Century. *International Journal of Academic Research in Business and Social Science, 6(12), 33-38.*